

Efektywne rządy przyczynkiem silniejszego wzrostu

- Poziom wzrostu jest w dalszym ciągu mocny, a cykliczne ożywienie gospodarcze dobiega prawie końca poza krajami Wspólnoty Niezależnych Państw (ang. CIS), podczas gdy systemy gospodarcze tychże krajów stopniowo wychodzą z recesji. Wzrost trendu pozostaje jednak o wiele niższy niż przed kryzysem.
- Polityka makroekonomiczna powinna zachować równowagę pomiędzy wspieraniem wzrostu w najbliższej przyszłości a odbudową buforów fiskalnych. Utrzymanie silnego wzrostu wymaga dalszych reform strukturalnych, które będą skoncentrowane na wzmacnianiu instytucji oraz zwiększaniu wydajności rządu.
- Ulepszenie zarządzania inwestycjami publicznymi oraz administrowania podatkami może pomóc uwolnić od 2 do 4 procent dodatkowych zasobów, które mogą być wykorzystane do zwiększenia inwestycji publicznych lub redukcji deficytów fiskalnych.

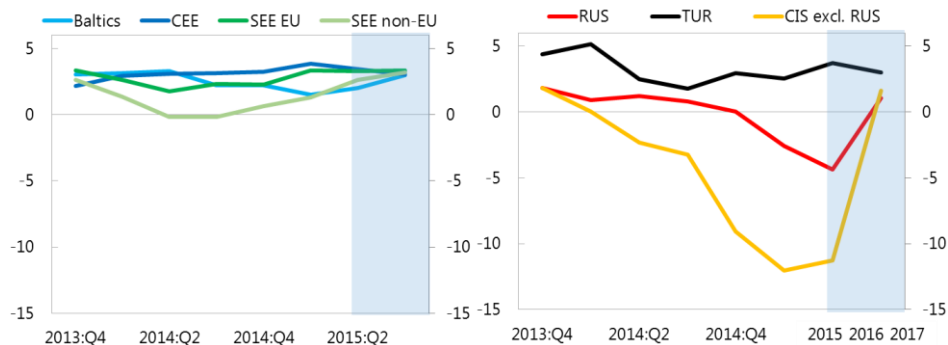
Impet wzrostu pozostaje mocny

Cykliczne ożywienie gospodarcze prawie dobiega końca w większości krajów Centralnej, Wschodniej i Południowo-Wschodniej Europy (ang. CESEE). Poza krajami Wspólnoty Niezależnych Państw (ang. CIS) wzrost w dalszym ciągu postępuje w dobrym tempie wspieranym akomodacyjną polityką oraz napędzanym ożywioną konsumpcją. Pomimo dalej niskiej inflacji cykliczne ożywienie wydaje się zbliżać ku końcowi w tej części regionu przy stopach bezrobocia spadających do stanów sprzed kryzysu, silnie rosnących płacach i przyspieszającym ożywieniu kredytowania. W krajach CIS tempo kurczenia się łagodnieje w Rosji, w miarę tego jak ceny ropy naftowej powoli idą w górę od swoich najniższych poziomów, podczas gdy pozostałe kraje CIS stopniowo wychodzą z recesji dzięki poprawiającemu się popytowi zewnętrznemu. Dla całego regionu prognozuje się, że wzrost PKB osiągnie 1,3% w 2016 roku oraz 2,1% w roku 2017, w większości odzwierciedlając poprawę perspektyw krajów CIS.

Prognozy wzrostu realnego PKB (w procentach)

	CESEE ¹	Baltics ^{1,2}	Central and Eastern Europe (CEE) ^{1,3}	Southeastern Europe EU (SEE-EU) ^{1,4}	Southeastern Europe non-EU (SEE-non-EU)	Other CIS ^{1,6}	Russia	Turkey
2015	-0.2	1.8	3.7	3.3	2.2	-4.2	-3.7	4.0
2016	1.3	2.3	2.8	4.1	2.9	-0.7	-0.8	3.3
2017	2.1	3.0	3.0	3.3	3.2	1.1	1.1	3.0

CESEE: Prognozy wzrostu PKB (w procentach)

Źródło: Baza danych „World Economic Outlook” IMF

1/ Ważona średnia przez PKB mierzony według parytetu siły nabywczej 2/Estonia, Łotwa, Litwa; 3/ Czechy Węgry, Polska, Słowacja, Słowenia; 4/Bułgaria, Chorwacja, Rumunia; 5/ Albania, Bośnia i Hercegowina, Kosowo, Republika byłej Jugosławii Macedonia, Czarnogóra i Serbia; 6/Białoruś, Mołdawia i Ukraina.

Ryzyko pozostaje przy tendencji spadkowej Niektóre typy ryzyka, takie jak tempo normalizacji polityki monetarnej w zaawansowanych systemach gospodarczych jak i kryzys związany z falą uchodźców w Europie wydają się odgrywać mniejszą rolę niż sześć miesięcy temu. Inne typy ryzyka, takie jak te związane z rosnącym brakiem porozumienia politycznego, uwagę skierowaną do wewnątrz i niepewnością w zakresie polityki postępowania stały się bardziej wyraźne. Pomimo jak na razie skromnego wpływu, długoterminowe skutki Brexit nie są jasne, biorąc pod uwagę niepewność otaczającą nowe układy gospodarcze pomiędzy Wielką Brytanią i Unią Europejską.

Polityka makroekonomiczna musi zachować równowagę pomiędzy wspieraniem wzrostu w najbliższej przyszłości a odbudową buforów fiskalnych. W najbliższym okresie *polityka monetarna* powinna w dalszym ciągu być akomodacyjna, przy oczekiwanej niskiej inflacji. Oczekuje się, że *polityka fiskalna* będzie neutralna lub prężna, przy większości państw utrzymujących strukturalne deficyty fiskalne. W krajach, w których solidny wzrost trwa od lat, a stopy bezrobocia są z powrotem na poziomie przedkryzysowym, relatywnie dobre okresy powinny być wykorzystane do odbudowywania buforów fiskalnych w oparciu, na ile to możliwe, na przyjaznych wzrostowi miarach.

Silny średnioterminowy wzrost wymaga jednak dalszych reform strukturalnych

Wzrost trendu jest dostrzegalnie niższy od przedkryzysowego. Biorąc pod uwagę niski poziom inwestycji i niekorzystne tendencje demograficzne, państwa CESEE mogą nie być w stanie utrzymać obecnie silnego wzrostu bez znaczącego zwiększenia produktywności lub zmierzenia się z pogłębiającą się na nowo nierównowagą zewnętrzną. Poprawa inwestycji oraz produktywności może wymagać dalszych reform strukturalnych, które będą skoncentrowane na wzmacnianiu instytucji oraz zwiększaniu wydajności rządu. To drugie jest tematem sprawozdania „Regionalne Kwestie Gospodarcze, Jesień 2016”.

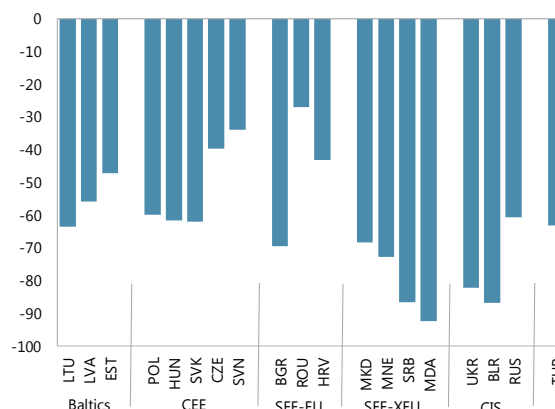
Bardziej efektywne rządy mogą pomóc wesprzeć wzrost

Luki w inwestycjach publicznych, na głowę

Potrzeba zwiększenia potencjalnego wzrostu oraz odbudowy buforów fiskalnych stawia nacisk na poprawę zarządzania inwestycjami publicznymi oraz administrowania podatkami w państwach CESEE.

Biorąc pod uwagę, że większość państw w regionie ma duże luki w inwestycjach publicznych i infrastrukturze w porównaniu do zaawansowanej Europy (patrz Wykres), istnieje znaczny zakres inwestycji publicznych, które - jeżeli zostaną przeprowadzone wydajnie - zwiększyłyby potencjalny wzrost w regionie. Równocześnie, wiele państw CESEE dalej stoi w obliczu znacznych deficytów fiskalnych. W tym kontekście ulepszenie instytucji zarządzających inwestycjami publicznymi oraz administrowania podatkami może pomóc uwolnić dodatkowe zasoby, które będą mogły być wykorzystane do zwiększenia inwestycji publicznych lub do redukcji podwyższonych deficytów fiskalnych.

(Procent kapitału na głowę UE -15, 2015)

Źródło: Zestaw danych nt. inwestycji i kapitału IMF (ICSD)

Uwaga: CEE = Centralna i Wschodnia Europa; CIS = Wspólnota Niezależnych Państw; SEE-XEU = Południowo-Wschodnie Państwa Europejskie poza Unią Europejską.

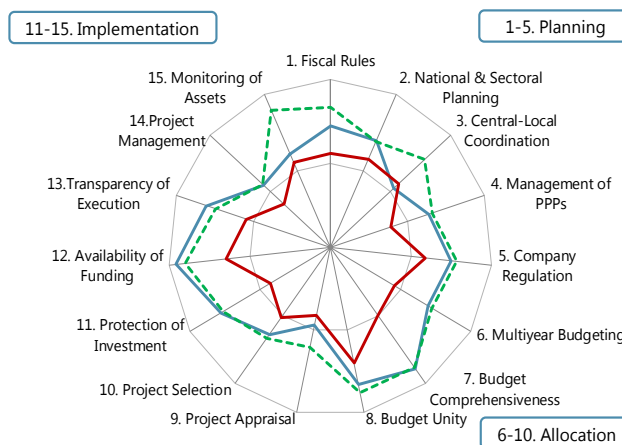
Zwiększenie wydajności inwestycji publicznych wymagałoby poprawy zarządzania inwestycjami publicznymi.

Dalsze ulepszenia powinny skoncentrować się na alokacji oraz wdrażaniu ram oraz procedur, w których to obszarach w większości krajów w tym regionie jest relatywnie sporo miejsca na poprawę (patrz Wykres). Dla krajów CESEE spoza Unii byłoby także korzystne zwiększenie przejrzystości wdrażania, zapewnienie dostępności funduszy na czas, jak również poprawa przepisów dla firm i zarządzania partnerstwami publiczno-prywatnymi (PPP). W krajach CESEE Unii Europejskiej silniejsze instytucje zarządzające inwestycjami publicznymi wiążą się z wyższą absorpcją funduszy UE.

CESEE a grupa rówieśnicza: Silne strony instytucji zarządzających inwestycjami publicznymi

(punkcja od 0 do 10, 10 = najlepsze)

— EU, excl. CESEE — CESEE-EU — CESEE-non-EU

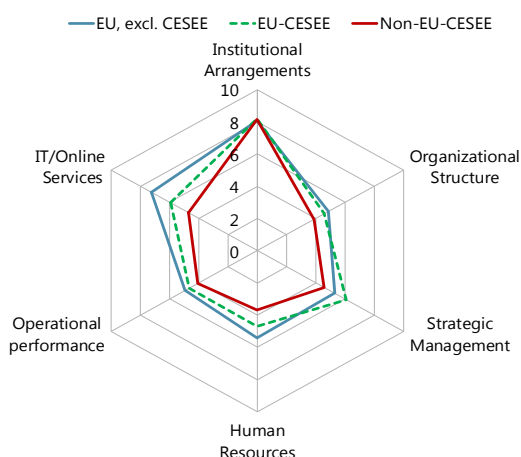
Źródło: Szacunki pracowników IMF

Silne strony administrowania podatkami w rdzennych obszarach

Poprawa w administrowaniu podatkami powinna mieć na celu redukcję luk w zgodności z przepisami.

Choć wiele państw w regionie ma rdzenne elementy nowoczesnej administracji podatkowej (patrz Wykres), luki w zgodności z przepisami podatkowymi są dalej spore. Wysiłki reformistyczne powinny skoncentrować się na ujednoliceniu rozwiązań instytucjonalnych z najlepszymi praktykami (w państwach, w których ściąganie podatków nie jest prowadzone przez jeden organ lub tam, gdzie brak struktury funkcjonalnej), unowocześnieniu struktury systemów IT, wzmocnieniu podejścia pod kątem zarządzania ryzykiem do uzyskania zgodności z przepisami podatkowymi i poprawie wyników operacyjnych (szczególnie w państwach, w których zadłużenie podatkowe jest wysokie).

(10 - najbardziej wydajne)

Źródło: OECD; oraz obliczenia pracowników IMF.

Zwiększenie wydajności inwestycji publicznych oraz administrowania podatkami może zaowocować znacznymi korzyściami. Poprzez redukcję luk w wydajności (szacowanych relatywnie do konkretnych wartości progowych poziomu dochodu) państwa CESEE mogłyby średnioterminowo wygenerować oszczędności fiskalne w wysokości od 2 do 4 procent PKB, które mogłyby być wykorzystane albo na inwestycje publiczne albo na konsolidację fiskalną. Skorzystanie ze standardowych szacunków mnożników inwestycji publicznych (patrz *World Economic Outlook*, październik 2015) sugeruje, że wzrost PKB przy takich dodatkowych inwestycjach mógłby wynieść średnioterminowo od 2 do 4 procent. Posiadanie lepszych instytucji oferuje także szerszy zakres korzyści, w tym mniejszą szarą strefę.